

Zestaw ćwiczeń artykulacyjnych do poszczególnych głosek

(wybieramy i wykonujemy z dzieckiem te ćwiczenia, które odpowiadają głosce nad którą ostatnio dziecko pracowało w przedszkolu)

Głoska [F] [W]

Ćwiczenia języka

- ✚ energiczne wyrzucanie wargi dolnej przytrzymywanej między zębami
- ✚ nagryzanie wargi dolnej zębami – zabawy w naśladowanie królika lub chomika
- ✚ dmuchanie na brodę
- ✚ nakładanie górnej wargi na dolną
- ✚ przyciskanie bokiem palca dolnej wargi i próby dmuchania na niego

Głoska [L]

Ćwiczenia języka

- ✚ oblizywanie językiem wewnętrznej powierzchni górnych zębów – zabawa mycie zębów
- ✚ dotykanie czubkiem języka górnych dziąseł, a następnie energiczne opuszczanie języka w dół – zabawa idzie konik
- ✚ uderzanie całą powierzchnią języka o podniebienie, czyli naśladowanie mlaskania
- ✚ podczas szerokiego otwierania buzi, dotykanie wewnętrznej powierzchni górnych zębów – zabawa liczenie zębów
- ✚ przytrzymywanie szerokiego języka kilka sekund na podniebieniu, przy szeroko otwartych ustach
- ✚ zlizywanie całą powierzchnią języka czekolady przyklejonej do podniebienia

Głoska [K] [G]

Ćwiczenia języka

- ✚ opieranie czubka języka o dolne zęby i cofanie go w głąb jamy ustnej, aby nastąpiło uniesienie grzbietu języka do góry – zabawa koci grzbiet
- ✚ picie gęstych napojów przez długą i cienką słomkę
- ✚ przyssanie drobnych papierków przez rurkę i przenoszenie ich na plansze
- ✚ układanie czubka języka za górnymi zębami i opuszczanie go do dziąseł dolnych podczas szerokiego otwierania jamy ustnej
- ✚ naśladowanie ssania cukierka i mlaskania całą powierzchnią języka przy opuszczonej żuchwie
- ✚ ziewanie przy szeroko otwartych ustach
- ✚ wdychanie powietrza nosem i wydychanie ustami, podczas szerokiego otwierania ust
- ✚ przyklejanie całej masy języka do podniebienia przy szeroko otwartych ustach, a następnie energiczne opuszczanie przodu języka w dół
- ✚ dotykanie czubkiem języka wewnętrznej powierzchni dolnych zębów – zabawa liczenie ząbków

Głoska [T] [D] [N]

Ćwiczenia języka

- ✚ dotykanie czubkiem języka kolejno górnych zębów po stronie wewnętrznej, zabawa – liczenie ząbków
- ✚ oblizywanie górnych zębów po stronie wewnętrznej – zabawa mycie zębów
- ✚ klaskanie językiem – zabawa idzie konik
- ✚ przytrzymywanie języka na górnych dziąsłach przy szeroko otwartych ustach przez kilka sekund
- ✚ opieranie czubka języka za górnymi zębami, a następnie energiczne opuszczanie go w dół

- ✚ naśladowanie mlaskania
- ✚ zlizywanie czubkiem języka z górnych dziąseł kawałka rozmiękczonej czekolady, miodu lub dżemu

Głoska [S] [Z] [C] [DZ]

Ćwiczenia języka

- ✚ liczenie dolnych zębów czubkiem języka po wewnętrznej stronie
- ✚ oblizywanie językiem wewnętrznej powierzchni dolnych zębów
- ✚ dotykanie czubkiem języka wewnętrznej powierzchni dolnych zębów (siekaczy) z równoczesnym wybrzmiewaniem głoski [e]
- ✚ energiczne wyrzucanie czubka języka zza dolnych zębów – zabawa wymiatanie śmieci

Ćwiczenia warg

- ✚ rozciąganie warg do uśmiechu i wymawianie głoski [i]
- ✚ naprzemienny uśmiech z pokazywaniem zębów, a następnie zasłanianiem ich wargami
- ✚ układanie ust do uśmiechu i powrót do pozycji neutralnej
- ✚ wydawanie odgłosów z rozciągniętymi kącikami ust (kozy – me, barana – be, kurczątko – pi, śmiechu – hi)

Ćwiczenia oddechowe

- ✚ dmuchanie na wiatraczki, papierowe łódki, ozdoby zawieszane na nitce, na papierowe kulki po wytyczonej trasie
- ✚ dmuchanie przez rurkę do wody
- ✚ zdmuchiwanie lekkiego przedmiotu z ręki np. piórka
- ✚ rozdmuchiwanie: chrupek, ryżu, pociętej gąbki itp.

Głoska [SZ] [Ź] [CZ] [DŹ]

Ćwiczenia języka

- ✚ klaskanie językiem – naśladowanie odgłosu konia uderzającego kopytami o bruk
- ✚ dotykanie czubkiem języka górnych zębów po stronie wewnętrznej, podczas szerokiego otwierania jamy ustnej – zabawa liczenie ząbków
- ✚ oblizywanie językiem górnych zębów po wewnętrznej stronie przy zamkniętych, a następnie otwartych ustach – naśladowanie mycia zębów językiem
- ✚ przytrzymanie przez kilka sekund czubka języka na podniebieniu przy szeroko otwartych ustach – zabawa zaczarowany język
- ✚ cofanie języka w głąb jamy ustnej, zaczynając od górnych zębów, a kończąc na podniebieniu miękkim – zabawa krasnoludek zagląda do gardła
- ✚ naśladowanie mlaskania

Ćwiczenia warg

- ✚ cmokanie ustami naśladowanie posyłania całusów
- ✚ wysuwanie warg do przodu, a następnie naprzemienne ich otwieranie i zamykanie – naśladowanie pyszczka rybki
- ✚ układanie warg w kształcie ryjka, a następnie ich rozsuwanie do uśmiechu
- ✚ wydawanie odgłosów (krowy – mu, sowy – hu, psa – hau, rybki – plum, uderzania – buch, chodzenia – tupu)

Głoska [R]

Ćwiczenia języka

- ✚ nagryzanie brzegów języka zębami, czyli masowanie i rozciąganie języka
- ✚ wysuwanie przedniej części języka między zęby i delikatne żucie go tzw. masaż języka
- ✚ przeciskanie języka przez maksymalnie zbliżone do siebie zęby, tj. masowanie języka
- ✚ wysuwanie szerokiego języka z ust – zabawa pokaz łopatę
- ✚ klaskanie czubkiem języka o podniebienie twarde, od najwolniejszych uderzeń po najszybsze – zabawa jedzie konik
- ✚ wielokrotne odrywanie języka przyklejonego całą powierzchnią do podniebienia – zabawa w mlaskanie
- ✚ naśladowanie ssania cukierka czubkiem języka
- ✚ szybkie wymawianie głoski [l]
- ✚ energiczne pionowe poruszanie warg bokiem palca
- ✚ pionowe ruchy palcami po wargach, naśladowując grę na gitarze lub harfie

Głoska [Ś] [Ź] [Ć] [DŹ]

Ćwiczenia języka

- ✚ opieranie czubka języka o wewnętrzną powierzchnię dolnych zębów i próby unoszenia środka języka do podniebienia – zabawa w koci grzbiet
- ✚ oblizywanie językiem wewnętrznej powierzchni dolnych zębów i dziąseł
- ✚ liczenie czubkiem języka zębów dolnych po stronie wewnętrznej
- ✚ naprzemienne dotykanie czubkiem języka górnych, a następnie dolnych zębów po wewnętrznej stronie, przy otwartych ustach – zabawa skaczący języczek
- ✚ naśladowanie śmiechu hi hi o brzmieniu wysokim, średnim, niskim, na przemian cicho i głośno

- + wydawanie odgłosu rżenia konia – ihihi, ihihi
- + wymawianie szeptem, a następnie głośno iii, jjj, hi, podczas szerokiego rozciągania kącików warg

Ćwiczenia warg

- + układanie ust, jak podczas wybrzmiewania [u], a następnie, jak przy głosce [i]
- + lekki uśmiech, a następnie powrót warg do pozycji neutralnej